

ԼԵՌԱՅԻՆ ՂԱՐԱԲԱԴԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ
ՖԻՆԱՆՍՆԵՐԻ ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅՈՒՆ

ԼԵՌԱՅԻՆ ՂԱՐԱԲԱԴԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՖԻՆԱՆՍՆԵՐԻ
ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹՅԱՆ ԿՈՂՄԻՑ 2009 ԹՎԱԿԱՆԻՆ ԿԱՏԱՐՎԱԾ
ԱՌԽԱՏԱՆՔՆԵՐԻ ՄԱՍԻՆ

ԱՏԵՓԱՆԱԿԵՐԸ

2010թ.

Հ Ա Ը Վ Ե Տ Վ ՈՒԹ Յ Յ ՈՒՆ

Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետության ֆինանսների նախարարության կողմից 2009 թվականին կատարված աշխատանքների մասին

2009 թվականին Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետությունում իրականացվող ֆինանսատնտեսական քաղաքականությունը հիմնականում ուղղված էր մակրոտնտեսական կայունության ապահովմանը, տնտեսական աճի բարձր տեմպերի պահպանմանը՝ զուգահեռաբար իրականացնելով հակածգնաժամային հետևողական քաղաքականություն:

Չնայած գլոբալ ֆինանսատնտեսական ճգնաժամի ազդեցությանը՝ 2009 թվականի համախառն ներքին արդյունքը նախնական տվյալներով կկազմի շուրջ 101.6 մլրդ դրամ՝ ապահովելով իրական աճի բարձր տեմպ 13.2 տոկոսի չափով: Մեկ շնչին ընկնող ՀՆԱ-ն տարվա արդյունքներով կկազմի 717.3 հազ. դրամ՝ 2008 թվականի 623.1 հազ. դրամի դիմաց:

Ցուցանիշը	2004	2005	2006	2007	2008	2009*
Անվանական ՀՆԱ (մլն դրամ)	42830	51379	61886	70791	87148	101600
ՀՆԱ-ի իրական աճ (%)	18.2	14.1	10.1	8.8	14.3	13.2
ՀՆԱ 1 շնչի հաշվով (հազ. դրամ)	312.2	373.1	449.4	510.0	623.1	717.3

*) նախնական տվյալներով

Պետական բյուջեի եկամուտների ծրագրված ցուցանիշները ամբողջությամբ ապահովվել են՝ նախորդ տարվա նկատմամբ աճելով 14.2 տոկոսով, ինչը հնարավորություն է ստեղծել ժամանակին և ամբողջությամբ կատարել 2009 թվականի պետական բյուջեով ստանձնված ծախսային և առաջին հերթին՝ սոցիալական պարտավորությունները: Հաշվետու տարում հարկային եկամուտները և պետական տուրքերը կազմել են 13685.4 մլն դրամ՝ գերազանցելով նախորդ տարվա ցուցանիշը 6.2 տոկոսով: 2009 թվականի պետական բյուջեի ծախսերը կազմել են 54965.3 մլն դրամ, կամ 2008 թվականի նկատմամբ 11.8 տոկոսով ավելի:

2009 թվականի ընթացքում ԼՂՀ ֆինանսների նախարարության գործունեությունը ուղղված է եղել ԼՂՀ օրենքներով, կառավարության որոշումներով, այլ իրավական ակտերով և իր կանոնադրությամբ վերապահված գործառույթների ու լիազորությունների իրականացմանը, ինչպես նաև ԼՂՀ կառավարության գործունեության և այլ աշխատանքային ծրագրերի կատարումն ապահովող միջոցառումների իրագործմանը: Նշված ուղղություններով կատարված աշխատանքները հիմնականում բնութագրվում են հետևյալ կերպ:

Բյուջետային քաղաքականության ոլորտում.

Հաշվետու ժամանակաշրջանում բյուջետային քաղաքականությունը նպատակառողիկ է եղել բնակչության սոցիալական հարցերի լուծմանը, կենսամակարդակի բարձրացմանը,

պետական միջոցների արդյունավետ և նպատակային ծրագրավորման գործընթացների իրականացմանը:

Համաձայն «ԼՂՀ 2009 թվականի պետական բյուջեի մասին» ԼՂՀ օրենքի և «ԼՂՀ 2009 թվականի պետական բյուջեի կատարումն ապահովող միջոցառումների մասին» ԼՂՀ կառավարության որոշման դրույթների՝ կատարվել են աշխատանքներ պետական կառավարման հանրապետական և տարածքային կառավարման մարմինների, բյուջետային հիմնարկությունների և կազմակերպությունների կողմից ներկայացված պահպանման ծախսերի նախահաշվների, հաստիքացուցակների, տարիքիկացիաների, ինչպես նաև առանձին ծառայություններից օգտվելու համար կնքված պայմանագրերի ստուգման ուղղությամբ:

Ընդունվել, ստուգվել և ընդհանրացվել են համայնքների ավագանիների կողմից հաստատված 2009 թվականի համայնքային բյուջեները՝ ըստ եռամսյակային համամասնությունների:

Ուսումնասիրվել, ստուգվել և համաձայնություն է տրվել պետական պատվերի և վճարովի ծառայությունների գծով կիրառվող նորմատիվների և միջինացված գների վերաբերյալ:

Հաշվի առնելով համաշխարհային տնտեսությունում տեղի ունեցող ճգնաժամային երևոյթներով պայմանավորված հանրապետության տնտեսությունում ոչ բնական՝ դժվար կանխատեսվող զարգացումները, որոնց հետևանքով պետական միջնաժամկետ ծախսերի ծրագրի մշակման գործընթացը կորցնում է ի սկզբանե իր մեջ դրված իմաստն ու արդիականությունը՝ նախարարության կողմից մշակվել է «ԼՂՀ 2010 թվականի պետական բյուջեի նախագծի կազմման գործընթացի առանձնահատկությունների մասին» ԼՂՀ օրենքի նախագիծը, որն ընդունվել է ԼՂՀ Ազգային Ժողովի կողմից և համաձայն որի ԼՂՀ 2010-2012 թվականների պետական միջնաժամկետ ծախսերի ծրագիրը չի կազմվել:

ԼՂՀ վարչապետի 2009 թվականի հուլիսի 9-ի «ԼՂՀ 2010 թվականի բյուջետային գործընթացն սկսելու մասին» թիվ 137-Ն որոշմամբ հաստատված ժամանակացույցի համաձայն կազմակերպվել են ԼՂՀ 2010 թվականի պետական բյուջեի նախագծի կազմման աշխատանքները, մշակվել են մեթոդական ցուցումներ՝ նպատակ ունենալով օժանդակել ԼՂՀ պետական կառավարման հանրապետական և տարածքային կառավարման մարմիններին՝ ԼՂՀ 2010 թվականի պետական բյուջեի նախագծի մշակման գործընթացի շրջանակներում իրենց բյուջետային ֆինանսավորման հայտերի կազմման ու ԼՂՀ ֆինանսների նախարարություն ներկայացման գործում:

Վերոնշյալ որոշման պահանջների համաձայն մշակվել են նաև 2010 թվականի համայնքների բյուջեների նախագծերի կազմման և ԼՂՀ պետական բյուջեից հատկացումներ ստանալու նպատակով բյուջետային ֆինանսավորման հայտերի կազմման և ներկայացման պարտադիր բնույթի մեթոդական ցուցումները և խորհրդատվական բնույթ կրող ուղեցույցները, բնապահպանական և բնօգտագործման վճարների, պետական տուրքերի և այլ եկամուտների գծով ԼՂՀ 2010 թվականի պետական բյուջեի նախագծով ծրագրման ննթակա բյուջետային

մուտքերի գումարների կանխատեսումների կազմման համար անհրաժեշտ մեթոդական ցուցումները:

Ուսումնասիրվել և ընդհանրացվել են.

ա/ պետական և տարածքային կառավարման մարմինների կողմից ներկայացված 2010 թվականի բյուջետային ֆինանսավորման հայտերը,

թ/ շրջանների տարածքում տեղաբաշխված համայնքներից, Ստեփանակերտի քաղաքապետարանից ստացված LՂՀ պետական բյուջեից դուտացիա ստանալու 2010 թվականի բյուջետային ֆինանսավորման հայտերը,

զ/ LՂՀ պետական կառավարման հանրապետական և տարածքային կառավարման մարմինների կողմից ներկայացված բնապահպանական և բնօգտագործման վճարների, պետական տուրքերի և այլ եկամուտների գծով LՂՀ 2010 թվականի պետական բյուջեի նախագծով ծրագրման ենթակա բյուջետային մուտքերի գումարների մասին տեղեկությունները:

Մշակվել է «LՂՀ 2010 թվականի պետական բյուջեի մասին» LՂՀ օրենքի նախագիծը և նախագծի բացատրագիրը ու ներկայացվել LՂՀ կառավարության քննարկմանը: Ակտիվ մասնակցություն է ցուցաբերվել LՂՀ Ազգային Ժողովի մշտական հանձնաժողովներում, պատգամավորական խմբակցություններում «LՂՀ 2010 թվականի պետական բյուջեի մասին» LՂՀ օրենքի նախագծի քննարկումներին:

Համաձայն «LՂՀ բյուջետային համակարգի մասին» LՂՀ օրենքի 24-րդ հոդվածի 4-րդ մասի պահանջների՝ մշակվել է LՂՀ 2010 թվականի պետական բյուջեի ծախսերի տարեկան հատկացումների կատարման եռամսյակային (աճողական) համամասնությունները (ըստ բյուջետային ծախսերի գործառական դասակարգման բաժինների, խմբերի և դասերի, ֆինանսավորվող ծրագրերի ու դրանք իրականացնող մարմինների) հաստատող «LՂՀ 2010 թվականի պետական բյուջեի կատարումն ապահովող միջոցառումների մասին» որոշման նախագիծը:

Հաշվետու տարվա ընթացքում կատարվել է LՂՀ 2009 թվականի պետական բյուջեով նախատեսված LՂՀ կառավարության պահուստային ֆոնդից և այլ կենտրոնացված ֆոնդերից LՂՀ կառավարության որոշումներով իրականացվող հատկացումների, օրենսդրությամբ սահմանված կարգով LՂՀ կառավարության որոշումներով բյուջետային միջոցների վերաբաշխումների, ինչպես նաև 2009 թվականին տրամադրված բյուջետային երաշխիքների հաշվառումը:

Մշակվել են պետական բյուջեի կազմման և կատարման հարցերին առնչվող LՂՀ օրենքների, LՂՀ կառավարության և LՂՀ վարչապետի որոշումների նախագծեր, ինչպես նաև նախարարություններից ու գերատեսչություններից ստացված համանման նախագծերի կապակցությամբ տրվել են համապատասխան առաջարկություններ:

50 տոկոսից ավելի պետական սեփականություն հանդիսացող բաժնետոմսեր ունեցող բաժնետիրական ընկերությունների տրամադրության տակ մնացած շահույթի բաշխման

նպատակով ուսումնասիրվել են պետական լիազորված մարմիններից ստացված առաջարկությունները և տրվել են համապատասխան եզրակացություններ գուտ շահույթի օգտագործման ուղղությամբ:

ԼՂՀ ֆինանսների նախարարության ամենօրյա ուշադրության և հսկողության կենտրոնում են գտնվել արտաքյութետային մուտքերի հավաքագրման, հաշվառման և հրատապ ծրագրերի իրականացմանը նպատակառողված ֆինանսավորման գործընթացները:

ԼՂՀ կառավարության մարդասիրական օգնության արտաքյութետային հաշվում 2009 թվականին տարբեր աղբյուրներից առանձին ծրագրերի իրականացման համար ստացվել է 2702.0 հազ. ԱՄՆ դոլար: Ստացված միջոցներից և նախորդ տարիների մնացորդից նույն ժամանակահատվածում նպատակային կարգով ծախսվել է 2394.0 հազ. ԱՄՆ դոլար:

Այստեղ կարևորվում է այնպիսի ծրագրերի ֆինանսավորումը, ինչպիսիք են.

- կրթության բնագավառում՝ բարերար Արա Աբրահամյանի կողմից Ստեփանակերտ քաղաքի թիվ 6 դպրոցի շինարարության նպատակով տրամադրված գումարներից՝ 303.0 հազ. ԱՄՆ դոլար, և «Բեյզ Մեթլս» ՓԲԸ-ի կողմից Ստեփանակերտ քաղաքի թիվ 2 մանկապարտեզի վերանորոգման նպատակով տրամադրված գումարներից՝ 276.4 հազ. ԱՄՆ դոլար,

- առողջապահության համակարգում՝ «Ղարաբաղ Տելեկոմ» ՓԲԸ-ի կողմից Մարտակերտ քաղաքի հիվանդանոցի վերակառուցման, Ստեփանակերտ քաղաքի մանկական հիվանդանոցի տարածքի բարեկարգման, բժշկական տարբեր սարքավորումների ձեռքբերման և այլ նպատակներով տրամադրված գումարներից՝ 1568.4 հազ. ԱՄՆ դոլար,

- «Լուղինգ» ՍՊԸ-ի կողմից ԼՂՀ պատերազմի առաջին խմբի հաշմանդամ ազատամարտիկների համար ձեռքի կառավարման ավտոմեքենաների ձեռքբերման նպատակով տրամադրված գումարներից՝ 64.6 հազ. ԱՄՆ դոլար,

- Մարտակերտ քաղաքի փողոցների փոսային վերանորոգման աշխատանքների համար՝ 44.3 հազ. ԱՄՆ դոլար,

- Լիբանանի Արցախֆոնդի կողմից վերաբնակեցվող գյուղերի վերանորոգման նպատակով տրամադրված գումարներից «Նոր կյանք - նոր հույս» ծրագրին՝ 48.9 հազ. ԱՄՆ դոլար:

ԼՂՀ գոհված ազատամարտիկների, հաշմանդամ և երկկողմանի ծնողագորկ երեխաների օգնության տրամադրման նպատակով «Հայաստան» համահայկական հիմնադրամի կողմից ստացվել և ծախսվել է 11.8 մլն դրամ:

Մարդասիրական օգնության արտաքյութետային հաշվից կատարվող ֆինանսական հոսքերի մասին պատրաստվել և հրապարակվել են ամենամսյա հաշվետվություններ:

Գաճային համակարգի ուրուսում

2009 թվականին գաճային պատական համակարգի աշխատանքները ուղղված են եղել ինչպես ԼՂՀ պետական բյուջեի համաշակի և սահուն կատարման այլահովմանը, այնպես էլ համակարգի գարգացման և կատարելագործման համար անհրաժեշտ գործառությների իրականացմանը:

Ամբողջ ծավալով և առանց էական ուշացումների վճարվել են աշխատավարձի գծով նախատեսված միջոցները, ֆինանսավորվել են սպայական անձնակազմի և շարքային զինծառայողների սոցիալական կենսաթոշակները, անհատական թոշակները, առանձին խմբերի երեխաներին տրվող նպաստները, ծնելիության և բազմազավակության խթանման միջոցառումների և այլ սոցիալական ծրագրերի իրականացման ծախսերը:

Տարվա ընթացքում գանձապետական համակարգը սպասարկել է 429 իրավաբանական անձանց (պետական և տեղական ինքնակառավարման մարմիններ, բյուջետային հիմնարկներ, պետական պատվերով աշխատող ՊՈԱԿ-ներ և այլն) 5558 գանձապետական հաշիվներով, որից 1460՝ պետական բյուջեի, 3954՝ համայնքային բյուջեների, 144՝ արտաքյուջետային գործառնությունների իրականացման համար:

2009 թվականին գանձապետական համակարգի կողմից իրականացվել են հետևյալ աշխատանքները.

➤ ընդունվել են ԼՂՀ նախարարությունների, գերատեսչությունների, բյուջետային հիմնարկների, ՊՈԱԿ-ների և հասարակական կազմակերպությունների կողմից ներկայացվող բյուջետային ծախսերի ֆինանսավորման հայտերը, ստուգվել և հիմնավոր ճանաչվելու դեպքում իրականացվել է ֆինանսավորումը.

➤ պետական բյուջեի ծախսերի դրամարկղային կատարումն իրականացնելու նպատակով ապահովվել է առկա դրամարկղային միջոցների բաշխումը կենտրոնական գանձապետարանից տեղական գանձապետական բաժիններին և վերահսկվել է վերջիններիս կողմից կատարումը.

➤ ապահովվել է Ստեփանակերտ քաղաքի և ԼՂՀ շրջանների համայնքների, բյուջետային հիմնարկությունների հաշիվների ֆինանսավորումը և ծախսերի իրականացումը.

➤ անհրաժեշտության դեպքում նախարարությունների և գերատեսչությունների գրությունների հիման վրա ճշտումներ են իրականացվել նախահաշիվների հողվածներում: Տարվա ընթացքում կենտրոնական գանձապետարան մուտքագրվել է 395 գրություն՝ ծախսերի հողվածային փոփոխություն կատարելու խնդրանքով, որոնցից բավարարվել է 277-ը, իսկ իրավաբանական և ֆիզիկական անձանց կողմից պետական բյուջե վճարած պետական տուրքի վերադարձման (համապատասխան մարմինների կողմից տարբեր գործարքների չիրականացման, ավել գումարի վճարման, գործի վարույթի կարճման և այլ պատճառներով) խնդրանքով գանձապետարան մուտք գործած 90 դիմումներից և գրություններից բավարարվել են 88-ը.

➤ ԼՂՀ պետական կառավարման մարմինների 53 գրության հիման վրա նրանց կողմից ԼՂՀ օրենսդրությամբ սահմանված հիմքերով հայցադիմումներ, դատարանի վճիռների և որոշումների դեմ վերաբերների և վճռաբեկ բողոքներ ներկայացնելու համար պետական բյուջեից իրականացվել են «Պետական տուրքի մասին» ԼՂՀ օրենքով նախատեսված վճարումները.

➤ պատրաստվել է ամենօրյա, շաբաթական և ամսական տեղեկություններ պետական բյուջեի եկամուտների, բյուջետային հիմնարկություններին և ՊՈԱԿ-ներին ֆինանսավորման և կատարված ծախսերի մասին.

➤ ապահովել է բյուջետային հիմնարկությունների գանձապետական հաշիվներով ամենօրյա գործառնությունների ճիշտ և նպատակային իրականացումը.

➤ կազմվել է ամենամսյա տեղեկանք ԼՂՀ պետական բյուջեի կատարողականի մասին ըստ ֆինանսավորման (տնտեսագիտական և գործառնական դասակարգմանք) և սահմանված ժամկետում ներկայացվել է ԼՂՀ ազգային վիճակագրական ծառայությանը.

➤ ամենօրյա վերահսկողություն է իրականացվել կենտրոնական գանձապետարանի և բոլոր ՏԳԲ-ների գանձապետական միասնական հաշվով կատարվող գործառնությունների ճշտության և նպատակայնության ուղղությամբ.

➤ իրականացվել է պետական բյուջեի եկամուտների (ըստ հարկատեսակների) և ծախսերի (ըստ խմբերի, ենթախմբերի, ծրագրերի և հոդվածների) հաշվառումը.

➤ պետական և համայնքային բյուջեների կատարման ընթացքի դիտարկումների հիման վրա վերլուծության արդյունքներով տեղեկություններ են պատրաստվել և ներկայացվել պետական կառավարման և տեղական ինքնակառավարման մարմիններին՝ օպերատիվ միջամտություն ու որոշումներ կայացնելու համար.

➤ պետական և համայնքային բյուջեների, ինչպես նաև հասարակական կազմակերպությունների ու պետական ոչ առևտրային կազմակերպությունների ծախսերի կատարման եռամսյակային և տարեկան հաշվետվությունները ժամանակին և ճիշտ ներկայացման համար տարվել են նախապատրաստական աշխատանքներ՝ ապահովել են հաշվետվությունների ներկայացման անհրաժեշտ ձևերով, տրվել են հաշվետվությունների կազմման հետ կապված մեթոդական ցուցումներ ու պարզաբանումներ.

➤ հսկողություն է սահմանվել 50 տոկոսից ավելի պետական սեփականություն հանդիսացող բաժնետոմսեր ունեցող բաժնետիրական ընկերությունների կողմից տնտեսական գործունեության արդյունքում մնացորդային շահույթից շահութաբաժինները պետական բյուջե փոխանցման ուղղությամբ.

➤ նախարարություններից, գերատեսչություններից, բյուջետային այլ հիմնարկություններից, ՏԳԲ-ներից, պետական ոչ առևտրային կազմակերպություններից և հասարակական կազմակերպություններից ընդունվել են 2008 թվականի պետական բյուջեի, 2009 թվականի առաջին եռամսյակի, առաջին կիսամյակի և 9 ամսվա կատարման հաշվետվությունները, որոնց հիման վրա կազմվել են ԼՂՀ պետական և համայնքային բյուջեների ամփոփ հաշվետվությունները.

➤ ԼՂՀ կառավարությանը ներկայացնելու համար պատրաստվել է տեղեկատվություն համապատասխան հաշվետու ժամանակաշրջանի ԼՂՀ պետական բյուջեի կատարման մասին.

➤ կազմվել են «ԼՂՀ 2008 թվականի պետական բյուջեի կատարման մասին», «ԼՂՀ 2009 թվականի պետական բյուջեի առաջին եռամսյակի կատարման մասին», «ԼՂՀ 2009 թվականի պետական բյուջեի առաջին կիսամյակի կատարման մասին» և «ԼՂՀ 2009 թվականի պետական բյուջեի 9 ամսվա կատարման մասին» ԼՂՀ կառավարության որոշման նախագծերը և

սահմանված ժամկետում ներկայացվել ԼՂՀ կառավարությանը.

➤ մասնակցություն է ապահովվել ԼՂՀ Ազգային ժողովի մշտական գործող հանձնաժողովներում ԼՂՀ 2008 թվականի տարեկան և 2009 թվականի առաջին եռամյակի, առաջին կիսամյակի և 9 ամսվա պետական բյուջեի կատարման մասին հաշվետվությունների քննարկումներին.

➤ յուրաքանչյուր հաշվետու ժամանակահատվածից հետո ԼՂՀ պետական բյուջեի կատարման վերլուծության ամփոփ բնութագիրը ներկայացվել է «Ազատ Արցախ» թերթին հրապարակման համար.

➤ 2009 թվականի դեկտեմբերի 17-ին հրավիրվել է խորհրդակցություն շրջանների գանձապետական բաժինների պետերի մասնակցությամբ, որտեղ քննարկվել են դեկտեմբերի 15-ի դրությամբ պետական և համայնքային բյուջեների կատարման, ինչպես նաև մինչև տարեվերջ սպասվելիք համայնքների բյուջեների եկամուտների և ծախսերի արդյունքները.

➤ կազմվել է կենտրոնական գանձապետարանի գործառնական բաժնում 2010 թվականի հունվարի 1-ից գործողության մեջ դրվող պետական բյուջեի եկամուտների հաշվառման հաշիվների ցանկը:

Ֆինանսական վերահսկողության ոլորտում

Ֆինանսական վերահսկողության շրջանակներում հաշվետու տարվա ընթացքում լրիվ կամ մասնակի ստուգումներ են իրականացվել հանրապետության տարածքում գործող 105 տնտեսվարող սուբյեկտներում և բյուջետային հիմնարկություններում, այդ թվում՝ 20 բյուջետային հիմնարկներում, 43 պետական ոչ առևտրային կազմակերպություններում, 22 հիսուն տոկոս և ավելի պետական մասնակցությամբ առևտրային կազմակերպություններում, 4 ոչ պետական ձեռնարկություններում, 8 հասարակական կազմակերպություններում, 4 քաղաքային և 4 գյուղական համայնքներում:

Ստուգումների արդյունքում հայտնաբերվել և հաշվարկվել է շուրջ 81134.6 հազ. դրամի անօրեն ծախսումներ: Պետական բյուջե լրացուցիչ հաշվարկված գումարները կազմել են 53190.8 հազ. դրամ, համայնքային բյուջե՝ 4836.9 հազ. դրամ, իսկ ձեռնարկության հաշվին վերականգնման ենթակա գումարները՝ 23106.9 հազ. դրամ:

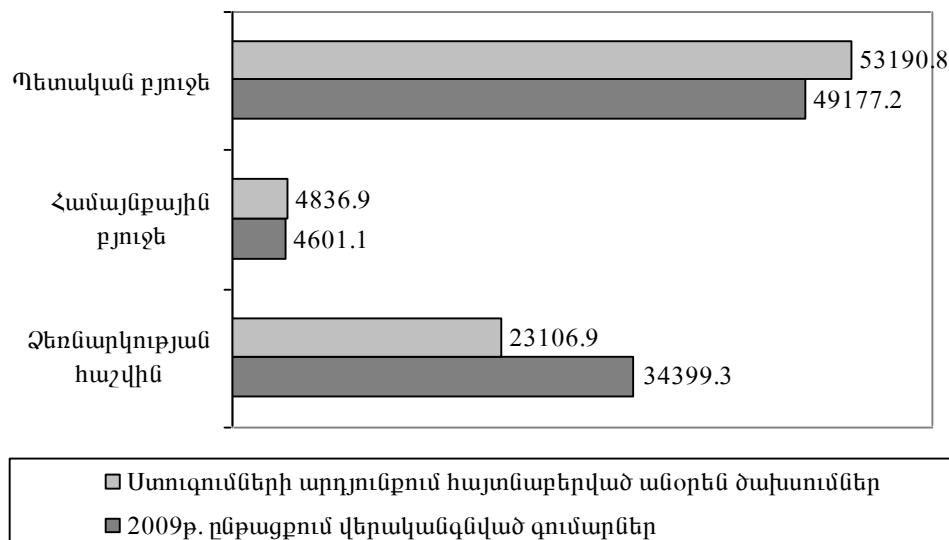
Ապրանքանյութական արժեքների և դրամական միջոցների պակասուրդները կազմել են 207.0 հազ. դրամ, ավելցուկը՝ 20503.7 հազ. դրամ:

Լրացուցիչ հաշվարկված 81134.6 հազ. դրամի ամօրինական ծախսերից, ապրանքանյութական արժեքների և դրամական միջոցների պակասուրդներից ու ավելցուկներից վերականգնվել/վերածևակերպվել է 37965.1 հազ. դրամ, որից պետական բյուջե՝ 16422.1 հազ. դրամ, համայնքային բյուջե՝ 4601.1 հազ. դրամ, ձեռնարկության հաշվին՝ 16941.9 հազ. դրամ:

Ապառքի գումարները կազմել են 43169.5 հազ. դրամ, որից պետական բյուջեին՝ 36768.7 հազ. դրամ, համայնքային բյուջեին՝ 235.8 հազ. դրամ, ձեռնարկության հաշվին՝ 6165.0 հազ. դրամ:

Նախորդ՝ 2008 թվականին կատարված ստուգումների արդյունքներով լրացուցիչ հաշվարկված գումարների գծով ապառքներից 2009 թվականին վերականգնվել/վերաձևակերպվել է 50212.5 հազ. դրամ, որից՝ պետական բյուջե՝ 32755.1 հազ. դրամ, ձեռնարկության հաշվին՝ 17457.4 հազ. դրամ:

Ընդամենը 2009 թվականին պետական բյուջե է վերականգնվել 49177.2 հազ. դրամ, որից 2009 թվականի արդյունքներով՝ 16422.1 հազ. դրամ, 2008 թվականի ապառքի գումարներից՝ 32755.1 հազ. դրամ: Համայնքային բյուջե է վերականգնվել 2009 թվականի արդյունքներով 4601.1 հազ. դրամ: Ձեռնարկության հաշվին է վերականգնվել 34399.3 հազ. դրամ, որից՝ 2009 թվականի արդյունքներով՝ 16941.9 հազ. դրամ, 2008 թվականի ապառքի գումարներից՝ 17457.4 հազ. դրամ (գծապատկեր 1):

Գծապատկեր 1. 2009 թվականի ընթացքում կատարված ստուգումների արդյունքում հայտնաբերված անօրեն ծախսումների և վերականգնված գումարների չափերը (հազ. դրամ)

Ստուգման արդյունքներով 9 հիմնարկ-ձեռնարկության նյութերը ներկայացվել են ԼՂՀ ոստիկանություն և 5 հիմնարկ-ձեռնարկության նյութերը՝ ԼՂՀ Գլխավոր դատախազություն:

Հաշվապահական հաշվառման և առողիտի կարգավորման ոլորտում.

Հաշվապահական հաշվառման և առողիտի կարգավորման ու մեթոդաբանության ոլորտում ԼՂՀ ֆինանսների նախարարության կողմից 2009 թվականին կատարված աշխատանքներն ուղղված են եղել հաշվապահական հաշվառումը և առողիտորական գործունեությունը կարգավորող իրավական դաշտի կատարելագործմանը, հաշվապահական հաշվառման ոլորտում մեթոդական օժանդակության ցուցաբերմանը, հաշվապահների և առողիտորների որակավորման բննությունների անցկացման համար պայմանների ստեղծմանը:

Հաշվետու տարում ԼՂՀ ֆինանսների նախարարի հրամանով ստեղծվել է առողիտի, հաշվապահական հաշվառման, ֆինանսական հաշվետվությունների մեթոդաբանության մշակման աշխատանքները համակարգող հանձնաժողով, որը հաշվետու ժամանակաշրջանում

իրականացրել է հետևյալ աշխատանքները՝

- հաշվապահական հաշվառման, ֆինանսական հաշվետվությունների մեթոդաբանության մշակման աշխատանքների համակարգում՝ նշված ոլորտները կարգավորող իրավական ակտերի դրույթների պարզաբանումների վերաբերյալ առաջարկությունների նախապատրաստմամբ,
- հաշվապահական հաշվառումը և ֆինանսական հաշվետվությունները կարգավորող իրավական ակտերի պահանջներին համապատասխան դիմողների հարցերի քննարկում և դրանց վերաբերյալ առաջարկությունների նախապատրաստում:
- հաշվապահների հետ աշխատանքների (դասընթացների, սեմինար-խորհրդակցությունների և ուսումնասիրությունների) կազմակերպում և այդ նպատակով ծրագրերում ներառվող թեմաների և ուղեցույցների վերաբերյալ առաջարկությունների նախապատրաստում:

Բյուջետային նոր դասակարգման ներդրման հետ կապված համապատասխան լրացումներ և փոփոխություններ են կատարվել պետական ոչ առևտրային կազմակերպությունների ֆինանսատնտեսական գործունեության վերաբերյալ ծրագրային ցուցանիշների ներկայացման, ինչպես նաև այդ գործունեության վերաբերյալ հաշվետվությունների առանձին տեսակների կազմման, ամփոփման ու ներկայացման հրահանգում:

Հաշվապահների և առողջապահների որակավորման գործընթացը պատշաճ կերպով կազմակերպելու նպատակով.

- ստեղծվել է առողջապահների որակավորման քննության թեստերը պատահականության սկզբունքով կազմող համակարգչային ծրագիր, որում գետեղվել են առողջապահների որակավորման քննությունների հարցերը,

- մշակվել է պետական կառավարման և տեղական ինքնակառավարման մարմինների, պետական և համայնքային ոչ առևտրային կազմակերպությունների հաշվապահների ատեսատավորման հարցաշարը:

Տարվա ընթացքում կազմակերպվել է հաշվապահների որակավորման չորս քննություն, որոնց արդյունքներով համապատասխան անցողիկ միավորներ հավաքած անձանց տրվել է որակավորված հաշվապահի երկու վկայական:

Հաշվապահական հաշվառումը կարգավորող նորմատիվ իրավական ակտերից ելնելով՝ կազմվել են ուղեցույցներ և տրամադրվել պետական հատվածի հաշվապահներին:

Կազմակերպվել են սեմինար-խորհրդակցություններ ԼՂՀ առողջապահության նախարարության համակարգի ընկերությունների և ԼՂՀ մշակույթի և երիտասարդության հարցերի նախարարության համակարգի պետական ոչ առևտրային կազմակերպությունների հաշվապահների հետ՝ նախապես ներկայացված հարցերի վերաբերյալ:

Ստեփանակերտ քաղաքի, Շահումյանի, Մարտունու, Մարտակերտի և Հաղորդի շրջանների պետական կառավարչական հիմնարկների, պետական ոչ առևտրային կազմակերպությունների և ընկերությունների հաշվապահների հետ անցկացվել են սեմինար-խորհրդակցություններ: Իրականացվել են հաշվապահական հաշվառման դրվագի ուսումնասիրություններ ԼՂՀ

Մարտունու շրջանի 35, Մարտակերտի շրջանի 44 և Հաղորդի շրջանի 30 համայնքներում, որոնց ընթացքում տրվել են մեթոդաբանական ցուցումներ:

Սեմինար-խորհրդակցությունների և ուսումնասիրությունների ընթացքում հաշվապահներին պարզաբանվել են նաև բազմաթիվ հարցեր՝ ելնելով գործող ԼՂՀ օրենքների, կառավարության որոշումների, ԼՂՀ ֆինանսների նախարարի հրամաններով սահմանված կարգերի, հաշվապահական ստանդարտների և հաշվային պլանի պահանջներից:

Հաշվապահական հաշվառման դերի և կարևորության, ինչպես նաև ԼՂՀ ֆինանսների նախարարության կողմից հաշվապահական հաշվառման մեթոդաբանության ոլորտում կատարված աշխատանքների մասին «Ազատ Արցախ» թերթում հրապարակվել է համապատասխան տեղեկատվություն:

ԼՂՀ կրթության և գիտության ու ԼՂՀ սոցիալական ապահովության նախարարությունների հետ համատեղ ուսումնասիրվել, քննարկվել և պարզաբանվել են ուսումնական արձակուրդի տրամադրման և վճարման հետ կապված հարցադրումները:

Քննարկվել, մշակվել և տրվել են պարզաբանումներ հիմնարկ-ձեռնարկությունների կողմից ներկայացված հարցերի վերաբերյալ:

ԼՂՀ ներդրումային գրավչության ուսումնասիրման և գործարար առաջարկությունների մշակման հանձնաժողովի 2009 թվականի հունվարի 29-ի «Գործարար ծրագրերի անվանացանկը, ժամանակացույցը և աշխատանքային խմբերի կազմերը հաստատելու մասին» թիվ 1 որոշման շրջանակներում մշակվել են հաշվապահական և առողջապահական ծառայությունների մատուցմանը վերաբերվող չափանիշներ և օրենսդրական պահանջներ:

Գնումների գործընթացի կարգավորման ոլորտում.

«Գնումների մասին» ԼՂՀ օրենքի համաձայն ԼՂՀ ֆինանսների նախարարությունը հանդիսանում է պետական կառավարման մարմինների, պետական հիմնարկների և պետական ոչ առևտրային կազմակերպությունների կողմից կատարվող գնումների գործընթացի կարգավորումը և համակարգումն իրականացնող լիազոր մարմին: 2009 թվականի ընթացքում գնումների գործընթացի կարգավորման ոլորտում ԼՂՀ ֆինանսների նախարարության կողմից.

- ստուգվել և եզրակացություն է տրվել մոտ 505 գնման ընթացակարգի արձանագրություններին,

- ուսումնասիրվել և պատասխան է տրվել պետության կարիքների համար 2009 թվականին իրականացվող գնումների անվանացանկում փոփոխություն կատարելու վերաբերյալ պետական մարմինների կողմից ներկայացված 75 առաջարկություններին, ինչպես նաև կնքված պայմանագրերում փոփոխություն կատարելու վերաբերյալ 93 գրություններին,

- գնումների ընթացակարգերի կազմակերպման և անցկացման գործընթացի շրջանակներում պետական մարմինների կողմից ներկայացրած հարցադրումների վերաբերյալ տրվել են առաջարկություններ և մեթոդական ցուցումներ,

- պատրաստվել և ամփոփվել են գնումների պաշտոնական տեղեկագրերում հրապարակման ենթակա նյութերը, հրապարակվել է գնումների պաշտոնական տեղեկագրի 6 համար, որից 3-ը՝ Էլեկտրոնային:

- ստուգվել և ամփոփվել են պետական մարմինների կողմից ներկայացված **LՂՀ** պետական կառավարման մարմինների կարիքների համար 2010 թվականի գնումների անվանացանկերը:

Համակարգի արդյունավետության բարձրացման նպատակով համապատասխան փոփոխություններ կատարվեցին պետական գնումների գործընթացը կարգավորող օրենսդրության մեջ: Մշակվեց և **LՂՀ** Ազգային Ժողովի ընդունմանը ներկայացվեց «Գնումների մասին» **LՂՀ** օրենքում փոփոխություններ կատարելու մասին» **LՂՀ** օրենքի նախագիծը, որը հնարավություն տվեց պատվիրատուններին գնումներ իրականացնել պարբերական մրցույթով կնքված պայմանագրերով սահմանված գներից ցածր գներով: Մշակվել և **LՂՀ** կառավարության կողմից ընդունվել են գնումների գործընթացը կարգավորող՝ օրենքի կիրարկումն ապահովող թվով 5 կարգեր, որոնցով ամբողջականացվեց «Գնումների մասին» **LՂՀ** օրենքից բխող ենթաօրենսդրական իրավական դաշտը:

Առաջին անգամ գործուն քայլեր ձեռնարկվեցին Էլեկտրոնային գնումների համակարգի ներդրման առումով, և գնումների պաշտոնական տեղեկագիրը սկսեց հրատարակվել Էլեկտրոնային եղանակով՝ ինտերնետային կայքում, ինչը գնումներին վերաբերվող տեղեկատվությունը հասանելի դարձրեց նաև **LՂՀ**-ից դուրս գործող սուբյեկտներին:

Ընդհանուր առմանը, 2009 թվականի ընթացքում մրցակցային իիմունքներով կատարվել է մոտ 4378.0 մլն դրամի գնումներ՝ ապահովելով հատկացված միջոցների տնտեսում 173.2 մլն դրամի կամ հատկացված գումարի 4 տոկոսի չափով:

Փողերի լվացման և ահարեկչության ֆինանսավորման դեմ պայքարի ոլորտում.

Լեռնային Դարարաղի Հանրապետությունում փողերի լվացման և ահարեկչության ֆինանսավորման դեմ պայքարի համակարգի լիազորված մարմնի գործառույթը օրենքով դրված է **LՂՀ** ֆինանսների նախարարության վրա, և այդ նպատակով **LՂՀ** ֆինանսների նախարարության կազմում գործում է համապատասխան կառուցվածքային ստորաբաժանում՝ ֆինանսական դիտարկումների բաժին:

Հաշվետու տարում մշակվել և ընդունվել են տվյալ ոլորտը կարգավորող՝ **LՂՀ** ֆինանսների նախարարի նորմատիվ բնույթի հետևյալ հրամանները.

- «Ոիելտորական գործունեություն իրականացնող անձանց կողմից կասկածելի գործարքի վերաբերյալ տեղեկությունների տրամադրման ձեռն, կարգը և ժամկետները հաստատելու մասին».

- «Իրավաբանական անձանց կողմից իրավաբանական անձանց պետական գրանցում իրականացնող մարմնին ներկայացվող իրական շահառուների վերաբերյալ հայտարարության օրինակելի ձեռն, կարգը և ժամկետները հաստատելու մասին».

- «Իրավաբանական անձանց գրանցող պետական մարմնի կողմից պարտադիր

տեղեկացման և կասկածելի գործարքի վերաբերյալ տեղեկությունների տրամադրման ձևը, կարգը և ժամկետները հաստատելու մասին».

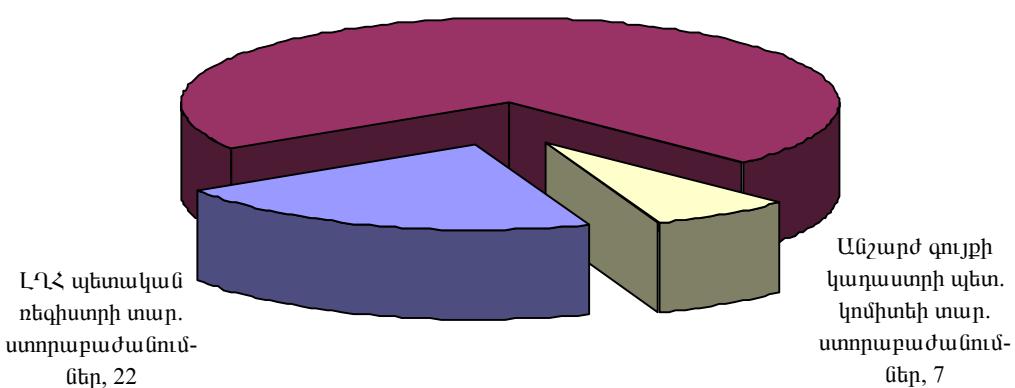
- «Փաստաբանների, ինչպես նաև իրավաբանական ծառայություններ մատուցող անհատ ձեռնարկատերերի և իրավաբանական անձանց կողմից պարտադիր տեղեկացման և կասկածելի գործարքի վերաբերյալ տեղեկությունների տրամադրման ձևը, կարգը և ժամկետները հաստատելու մասին».

- «Խաղատների և շահումով խաղ կազմակերպող անձանց, ներառյալ՝ ինտերնետ շահումով խաղ կազմակերպող անձանց կողմից պարտադիր տեղեկացման և կասկածելի գործարքի վերաբերյալ տեղեկությունների տրամադրման ձևը, կարգը և ժամկետները հաստատելու մասին»:

Տարվա ընթացքում պարբերաբար կազմակերպվել են փողերի լվացման և ահարեկչության ֆինանսավորման դեմ պայքարի վերաբերյալ սեմինար-խորհրդակցություններ, որոնց իրավիրված էին հաշվետու անձինք, այդ թվում՝ ԼՂՀ բոլոր շրջանների նոտարները, ԼՂՀ պետական ռեգիստրի և անշարժ գույքի կադաստրի պետական կոմիտեի տարածքային ստորաբաժանումների ղեկավարները, փաստաբանները և ռիելտորական գործունեություն իրականացնող անձինք, ինչպես նաև արդարադատության նախարարության և անշարժ գույքի կադաստրի պետական կոմիտեի պաշտոնատար անձինք և լրագրողները: Սեմինարների ընթացքում ներկայացվել են «Փողերի լվացման և ահարեկչության ֆինանսավորման դեմ պայքարի մասին» ԼՂՀ օրենքը, ինչպես նաև հաշվետու անձանց կողմից պարտադիր տեղեկացման և կասկածելի գործարքների վերաբերյալ տեղեկությունների տրամադրման ձևը, կարգը և ժամկետները:

2009 թվականի փետրվար ամսից ներդրվել է հաշվետվությունների ներկայացման գործընթացը: Ընդհանուր առնամբ տարվա ընթացքում ստացվել, ուսումնասիրվել և տվյալների շտեմարան է մուտքագրվել թվով 102 հաշվետվություն, որոնք բոլորն ել վերաբերվում են պարտադիր տեղեկացման ենթակա գործարքներին: Ներկայացված հաշվետությունների բաշխումն ըստ հաշվետու անձանց տեսակների ներկայացված է գծապատկեր 2-ում:

Նոտարներ, 73

Գծապատկեր 2. Ներկայացված հաշվետությունների քանակը ըստ հաշվետու անձանց տեսակների (հատ)

Մշակվել և ԼՂՀ կառավարության ինտերնետային կայքում տեղադրվել են ԼՂՀ փողերի լվացման և ահարեկչության ֆինանսավորման դեմ պայքարի համակարգի վերաբերյալ նյութեր՝

հայերեն և անգլերեն լեզուներով:

Փողերի լվացման և ահարեկչության ֆինանսավորման դեմ պայքարի ոլորտում միջազգային կառույցների հետ համագործակցության հիմքերի ձևավորման նպատակով ԼՂՀ արտաքին գործերի նախարարության և ՀՀ կենտրոնական բանկի ֆինանսական դիտարկումների կենտրոնի հետ համագործակցելով՝ ԼՂՀ ֆինանսների նախարարությունը նամակով դիմել է այս ոլորտի հեղինակավոր միջազգային կազմակերպությանը՝ ՖԱՏՖ-ին՝ ներկայացնելով ԼՂՀ փողերի լվացման և ահարեկչության ֆինանսավորման դեմ պայքարի համակարգը և առաջարկելով համագործակցելու ուղիները:

Շարունակվել է սերտ համագործակցություն ՀՀ կենտրոնական բանկի ֆինանսական դիտարկումների կենտրոնի հետ, որի շրջանակներում ԼՂՀ ֆինանսների նախարարության ֆինանսական դիտարկումների բաժնի ներկայացուցիչը մասնակցել է Երևանում կայացած՝ ԱՊՀ երկրների ֆինանսական դիտարկումների մարմինների ներկայացուցիչների համույթանը, որտեղ ներկայացրել է ԼՂՀ փողերի լվացման և ահարեկչության ֆինանսավորման դեմ պայքարի համակարգը և կատարված աշխատանքները:

Լիցենզավորման, վիճակախաղերի, խաղային գործի և քանկարժեք մետաղների ոլորտում.

«Լիցենզավորման մասին» ԼՂՀ օրենքի կիրարկումն ապահովելու մասին» ԼՂՀ կառավարության 2002 թվականի հունիսի 25-ի թիվ 128 որոշման պահանջների համաձայն՝ ԼՂՀ ֆինանսների նախարարության կողմից իրականացվում է «Առողջտորական ծառայությունների իրականացում», «Վիճակախաղերի կազմակերպում», «Շահումով խաղերի կազմակերպում», «Խաղատների կազմակերպում», «Թանկարժեք մետաղներից պատրաստված իրերի հարգործում և հարգադրումում» և «Թանկարժեք մետաղների գտարկում, բանկային ուլունք և ստանդարտացված ձուլակտորների արտադրություն» գործունեության տեսակների լիցենզավորում։ Նշված աշխատանքների շրջանակներում 2009 թվականի ընթացքում

– ստացվել և ուսումնասիրվել է լիցենզիա ստանալու 3 հայտ, տրամադրվել է «Վիճակախաղերի կազմակերպում» տեսակի 2 լիցենզիա և «Թանկարժեք մետաղներից պատրաստված իրերի հարգործում և հարգադրումում» տեսակի 1 լիցենզիա։

– կազմակերպվել է թանկարժեք մետաղներ հարգործողների և հարգադրումողների որակավորման քննություն, որին մասնակցել են 2 անձ։

– հավաքագրվել, ուսումնասիրվել և վերլուծվել են լիցենզավորված անձանց կողմից ներկայացված հաշվետվությունները, միջոցներ են ձեռնարկվել պետական տուրքը Ժամանակին գանձելու համար։

– ամսական և եռամսյակային տեղեկություններ են տրամադրվել ԼՂՀ արդարադատության նախարարությանը, ԼՂՀ կառավարությանն առընթեր հարկային պետական ծառայությանը և ԼՂՀ ազգային վիճակագրական ծառայությանը տրամադրված, կասեցված, դադարեցված լիցենզիաների և գանձված պետական տուրքի վերաբերյալ։

Մշակվել և ԼՂՀ կառավարության հաստատմանն է ներկայացվել «Շահումով խաղերի և խաղատների մասին» ԼՂՀ օրենքի կիրարկումն ապահովելու և ԼՂՀ կառավարության 2003 թվականի օգոստոսի 26-ի թիվ 242 որոշումն ուժը կորցրած ճանաչելու մասին» ԼՂՀ կառավարության որոշման նախագիծը, որը ԼՂՀ կառավարության կողմից ընդունվել է 2009 թվականի մարտի 24-ին:

Մշակվել և ընդունվել է ԼՂՀ ֆինանսների նախարարի 2009 թվականի հունիսի 11-ի «Պետական մարմիններում, պետական հիմնարկներում ու կազմակերպություններում գտնվող թանկարժեք մետաղների, թանկարժեք քարերի և դրանցից պատրաստված իրերի հաշվառման քարտերի և գրքի ձևերը հաստատելու մասին» թիվ 60-Ն հրամանը:

ԼՂՀ ֆինանսների նախարարության կողմից կազմակերպվել են թանկարժեք մետաղների բնագավառում առկա հիմնախնդիրների վերաբերյալ քննարկումներ, որոնց հրավիրվել են ՀՀ ֆինանսների նախարարության մասնագետներ, ԼՂՀ-ում տվյալ ոլորտում գործող խոշոր կազմակերպությունների ներկայացուցիչներ, լրագրողներ: Այդ քննարկումների ընթացքում տրվել են գործունեության ժամանակ ծագող հիմնախնդիրների լուծման վերաբերյալ պարզաբանումներ, դիտարկվել են ԼՂՀ-ում թանկարժեք մետաղների ոլորտի զարգացման հեռանկարները: Ներկայումս ԼՂՀ ֆինանսների նախարարության կողմից մշակվում է օրինագիծ՝ քննարկումների ժամանակ ձևավորված առաջարկություններն իրագործելու նպատակով:

Վիճակախաղերի բնագավառում իրականացվել են վիճակախաղերի 3 կազմակերպիչների թվով 9 հասցեներում գործող կետերի ստուգումներ, որոնց արդյունքում արձանագրված խախտումների համար 2 լիցենզավորված սուբյեկտի նկատմամբ որպես պատասխանատվության միջոց կիրառվել է նախազգուշացում:

Կատարված օրենսդրական փոփոխությունների համաձայն, 2008 թվականի նոյեմբերի 4-ից Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետությունում ֆինանսա-վարկային (այդ թվում՝ ապահովագրական, գրավատնային և արժեթղթերի) բնագավառի կազմակերպությունների լիցենզավորման իրավասությունը ԼՂՀ ֆինանսների նախարարության կողմից փոխանցվեց ՀՀ կենտրոնական բանկին: Սակայն ԼՂՀ ֆինանսների նախարարությունը շարունակում է աշխատանքները ԼՂՀ-ում վերը նշված ոլորտներում կատարվող զարգացումներին հետևելու, վերլուծություններ կատարելու ուղղությամբ, ինչպես նաև ՀՀ կենտրոնական բանկի հետ սերտ համագործակցության միջոցով մասնակցում է այդ ոլորտներում քաղաքականության իրականացման և լիցենզավորման գործընթացներին:

Փաստաթարգանառության, իրավաբանական ծառայության և աշխատանքների կազմակերպման ոլորտում

2009 թվականի ընթացքում ԼՂՀ ֆինանսների նախարարությունը ստացել է 2918 փաստաթուղթ, որից 26-ը՝ քաղաքացիների դիմումներ: Բոլոր ստացված փաստաթուղթերը քննարկվել, ընթացքավորվել են և անհրաժեշտության դեպքում տրվել են պատասխաններ:

Նախարարությունը միշտ ուշադրության կենտրոնում է պահել բնակչության հետ հետադարձ կապի ապահովումը, նախարարության աշխատողները մշտական ընդունելություններ ու հանդիպումներ են իրականացրել (տարվա ընթացքում՝ ավելի քան 1000 ընդունելություն): Իրավաբանական անձանց ու քաղաքացիների կողմից բարձրացված խնդիրները լսվել և պարզաբանվել են, ձեռնարկվել են միջոցներ դրանց լուծման համար:

Հաշվետու ժամանկաշրջանում ԼՂՀ ֆինանսների նախարարության կողմից ընդհանուր առմամբ մշակվել և ներկայացվել են 115 իրավական ակտերի նախագծեր, այդ թվում.

ԼՂՀ օրենքներ	- 4
ԼՂՀ Նախագահի հրամանագրեր	- 1
ԼՂՀ կառավարության որոշումներ	- 79
ԼՂՀ վարչապետի որոշումներ	- 16
ԼՂՀ ֆինանսների նախարարի հրամաններ	- 15

Ընդունվել են նաև այլ պետական մարմինների հետ համատեղ թվով 4 հրամաններ:

Ուսումնասիրվել են նախարարություններից ու գերատեսչություններից ներկայացված ԼՂՀ օրենքների, ԼՂՀ կառավարության որոշումների, այլ իրավական ակտերի և ծրագրերի նախագծերը, գնահատվել է դրանց արդյունավետությունը և համապատասխանությունը ԼՂՀ օրենսդրության պահանջներին, տրվել են համապատասխան եզրակացություններ և առաջարկություններ:

Նախարարության կողմից կատարված աշխատանքների թափանցիկությունը և իրապարակայնությունն ապահովելու նպատակով պարբերաբար հաղորդագրություններ են իրապարակվել մանուլում և ԼՂՀ կառավարության պաշտոնական ինտերնետային կայքում:

Կաղրային ոլորտում նախարարության կողմից կատարված աշխատանքներն ուղղված են եղել քաղաքացիական ծառայության մասին ԼՂՀ օրենսդրության պահանջների ապահովմանը, աշխատակազմի մասնագետների գիտելիքների և մասնագիտական հմտությունների բարձրացմանը: Նախարարության աշխատակազմի քաղաքացիական ծառայության գիսավոր, առաջատար և կրտսեր պաշտոններ զբաղեցնելու համար տարվա ընթացքում կազմակերպվել է 9 մրցույթ: Փորձի փոխանակման նպատակով ՀՀ ֆինանսների նախարարության և ՀՀ կենտրոնական բանկի հետ համատեղ կազմակերպվել են մասնագետների փոխադարձ այցելություններ: